

ДОГОВОР за неразпространение на ядреното оръжие

Ратифициран с Указ № 668 на Президиума на Народното събрание от 10.07.1969 г. - ДВ, бр. 55 от 15.07.1969 г. Обн., ДВ, бр. 39 от 18.05.1971 г. В сила за България от 5.03.1970г.

Държавите, сключващи настоящия Договор, наричани по-надолу "Страни по Договора",

Имайки предвид опустошителните последствия, които би имала за цялото човечество една ядрена война и произтичащата от това необходимост да се положат всички усилия за предотвратяването на опасността от възникване на такава война и да се предприемат мерки за обезпечаване сигурността на народите,

Убедени, че разпространението на ядреното оръжие сериозно ще засили опасността от ядрена война,

В съответствие с резолюциите на Общото събрание на Организацията на обединените нации, апелиращи към сключване на споразумение за предотвратяване на по-нататъшното разпространяване на ядреното оръжие,

Като се задължават да съдействуват за прилагането на гаранциите на Международната агенция за атомна енергия, що се касае до дейността по мирното използване на ядрената енергия,

Като изразяват своята подкрепа на усилията по изследването, усъвършенствуването и другите усилия, съдействащи за прилагането, в рамките на Системата на гаранции на Международната агенция за атомна енергия, на принципа на ефикасни гаранции по отношение движението на изходните и специалните разпадащи се материали, посредством използването на прибори и други технически средства на определени стратегически пунктове,

Като потвърждават принципа, че изгодите от мирното използване на ядрената технология, включително всякакви странични технологически продукти, които могат да бъдат получени от Държавите, притежаващи ядрено оръжие, от разработването на ядрени взривни съоръжения, трябва да бъдат достъпни за мирни цели на всички Страни по Договора, както притежаващи, така и непритежаващи ядрено оръжие,

Убедени, че за осъществяването на този принцип, всички Страни по Договора имат право да участвуват във възможно най-пълна размяна на научна информация за по-нататъшното развитие на прилагането на атомната енергия за мирни цели и да внасят в това развитие своя принос - поотделно или в сътрудничество с други Държави,

Като декларират своето намерение да стигнат по възможност по-скоро до прекратяване надпреварата в ядреното въоръжаване и да предприемат ефикасни мерки за ядреното разоръжаване,

Като апелират настойчиво за сътрудничество на всички Държави за постигането на тази цел,

Като напомнят за решителността, изразена от Страните по Договора за забрана на опитите с ядрено оръжие в атмосферата, космическото пространство и под водата от 1963 година в неговия преамбюл, да се стремят да постигнат прекратяване веднъж завинаги на всички експериментални взривове на ядрено оръжие и да продължат преговорите с тази цел,

В желанието си да съдействуват за намаляване на международното напрежение и за укрепване на доверието между Държавите и по такъв начин да спомогнат за прекратяване производството на ядрено оръжие, за унищожаването на всички съществуващи запаси и изключването на ядреното оръжие и средствата за неговото пренасяне от националните арсенали в съответствие с договор за всеобщо и пълно разоръжаване под строг и ефикасен международен контрол.

Като напомнят, че в съответствие с Устава на Организацията на обединените нации, Държавите са длъжни да се въздържат в техните международни отношения от заплаха със сила или нейното прилагане, както по отношение на териториалната цялост, така и по отношение на политическата независимост, на която и да е Страна или по какъвто и да било друг начин, несъвместим с целите на Обединените нации и че трябва да се съдействува за установяването и поддържането на международния мир с възможно най-малко отклоняване на световните човешки и икономически ресурси за въоръжаването,

Се съгласиха за следното:

Член 1

Всяка Държава - Страна по Договора, притежаваща ядрено оръжие, се задължава да не предава нито пряко, нито косвено на когото и да било ядрено оръжие или други ядрени взривни съоръжения, както и контрола над такова оръжие или взривни съоръжения; също така по никакъв начин да не помага, да не поощрява и да не подбужда, която и да е Държава, непритежаваща ядрено оръжие, към производство или придобиване по

какъвто и да било друг начин на ядрено оръжие или на други ядрени взривни съоръжения или към контрол над такова оръжие или взривни съоръжения.

Член 2

Всяка Държава - Страна по Договора, непритежаваща ядрено оръжие, се задължава да не приема нито пряко, нито косвено предаването от когото и да било на ядрено оръжие или на други ядрени взривни съоръжения, както и контрол над такова оръжие или взривни съоръжения, да не произвежда и да не придобива по какъвто и да било друг начин ядрено оръжие или други ядрени взривни съоръжения, както и да не се стреми и да не приема каквато и да е помощ за производството на ядрено оръжие или на други ядрени взривни съоръжения.

Член 3

1. Всяка Държава - Страна по Договора, непритежаваща ядрено оръжие, се задължава да приеме гаранциите, така както те са изложени в споразумението, за което ще се водят преговори и което ще бъде сключено с Международната агенция за атомна енергия в съответствие с Устава на Международната агенция за атомна енергия и Системата на гаранции на Агенцията, единствено с цел да се проверява спазването на задълженията, приети от нейна страна в съответствие с настоящия Договор, за да не се допусне отклоняване на ядрена енергия от мирното ѝ използване за производство на ядрено оръжие или на други ядрени съоръжения. Процедурите на гаранциите, предвидени по този член, се прилагат по отношение на изходния или специалния разпадащ се материал, независимо от това, дали се произвежда, обработка или се използва в каквато и да било основна ядрена инсталация, или се намира извън пределите на каквато и да била такава ядрена инсталация. Гаранциите, предвидени по настоящия член, се прилагат към целия изходен или специален разпадащ се материал, използван в цялостната мирна ядрена дейност на територията на такава Държава, под нейната юрисдикция или осъществявана под неин контрол, където и да било.

2. Всяка Държава - Страна по Договора, се задължава да не предоставя: а) изходен или специален разпадащ се материал или б) оборудване или материал, специално предназначени или подготвени за обработка, използване или производство на специален изходен материал, на която и да било Държава, непритежаваща ядрено

оръжие за мирни цели, ако върху този изходен или специален разпадащ се материал не се разпространяват гаранциите, предвидени по настоящия член.

3. Гаранциите, предвидени по настоящия член, се прилагат по такъв начин, че да съответствуват на член 4 на настоящия Договор и да не създават препятствия за икономическото или техническото развитие на Страните по Договора или международното сътрудничество в областта на мирната ядрена дейност, включително и международната размяна на ядрени материали и оборудване за обработка, използване или производство на ядрени материали за мирни цели в съответствие с настоящия член и принципа на гаранциите, изложен в преамбюла на Договора.

4. Държавите - Страни по Договора, непритежаващи ядрено оръжие, ще сключат или поотделно, или съвместно с други Държави споразумение с Международната агенция за атомна енергия с цел да изпълнят изискванията на настоящия член и в съответствие с Устава на Международната агенция за атомна енергия. Преговорите за сключване на такива споразумения ще започнат след период от 180 дни от първоначалното влизане в сила на настоящия Договор. За Държавите, които ще предадат своите ратификационни документи или документи за присъединяване след като периодът от 180 дни е изтекъл, преговорите за такива споразумения ще започнат не по-късно от датата на депозирането. Тези споразумения ще влязат в сила не по-късно от 18 месеца от датата на започване на преговорите.

Член 4

1. Нито едно от положенията на настоящия Договор не следва да се тълкува като засягащо неотменимото право на всички страни по Договора да развиват изследването, производството и използването на ядрената енергия за мирни цели без дискриминация и в съответствие с членове 1 и 2 на настоящия Договор.

2. Всички страни по Договора се задължават да допринасят за възможно най-пълната размяна на оборудване, материали и научно-техническа информация за използването на ядрената енергия за мирни цели и имат право да участвуват в такава размяна. Онези Страни по Договора, които са в състояние да правят това, сътрудничат също, поотделно или съвместно с други Държави или международни организации, за по-нататъшното развитие на прилагането на ядрената енергия за мирни цели, особено на

териториите на Държавите - Страни по Договора, непритежаващи ядрено оръжие, като специално се вземат предвид нуждите на развиващите се страни.

Член 5

Всяка Страна по Договора се задължава да предприеме съответните мерки, за да осигури съгласно настоящия Договор, под съответно международно наблюдение и посредством съответни международни процедури, изгодите от всякакво мирно използване на ядрени взривове да бъдат достъпни за всички Държави - Страни по Договора, непритежаващи ядрено оръжие, на недискриминационна основа, като стойността на използваните взривни съоръжения бъде толкова ниска, колкото това е възможно, без да включва разходите по тяхното изследване или усъвършенстване. Държавите - Страни по Договора, непритежаващи ядрено оръжие, ще бъдат в състояние да получават такива изгоди в съответствие със специално международно споразумение или споразумения посредством съответен международен орган, в който по съответен начин ще бъдат представени Държавите, непритежаващи ядрено оръжие. Преговорите по този въпрос ще започнат колкото е възможно по-скоро след влизането в сила на Договора. Държавите - Страни по Договора, непритежаващи ядрено оръжие, могат да получат такива изгоди и в съответствие с двустранни споразумения, в случай, че желаят това.

Член 6

Всяка Страна по Договора се задължава в дух на добра воля да води преговори за ефикасни мерки по прекратяването на надпреварата във ядреното въоръжаване в най-близко бъдеще, както и по ядреното разоръжаване, а също така и по договора за всеобщо и пълно разоръжаване под строг и ефикасен международен контрол.

Член 7

Нито едно от положенията на настоящия Договор не засяга правото на каквато и да е група Държави да сключват регионални договори с цел обезпечаване на пълното отсъствие на ядрено оръжие на техните съответни територии.

Член 8

1. Всяка Страна по Договора може да предлага поправки към този Договор. Текстът на всяка предложена поправка се представя на правителствата-депозитари, които го

изпращат на всички Страни по Договора. След това, ако една трета или повече от Страните по Договора поискат това, правителствата-депозитари свикват конференция, на която поканват всички Страни по Договора за разглеждане на такава поправка.

2. Всяка поправка към настоящия Договор трябва да бъде одобрена с болшинство от гласовете на всички Страни по Договора, включително гласовете на всички Държави - Страни по Договора, притежаващи ядрено оръжие, и всички други Страни по Договора, които са членове на Съвета на управляващите на Международната агенция за атомна енергия към датата на изпращането на поправката. Поправката ще влезе в сила за всяка Страна по Договора, депозирала своя документ за ратификация на поправката, след депозирането на ратификационните документи на болшинството Страни по Договора, включително ратификационните документи на всички Държави - Страни по Договора, притежаващи ядрено оръжие, както и на всички други Страни по Договора, които са членове на Съвета на управляващите на Международната агенция за атомна енергия към датата на изпращането на поправката. Впоследствие тя ще влезе в сила за всяка друга Страна по Договора след депозирането на нейния документ за ратификация на поправката.

3. Пет години след влизането в сила на настоящия Договор в Женева (Швейцария) ще се свика конференция на Страните по Договора, с цел да се разгледа действието на настоящия Договор, за да се постигне увереност, че целите, изложени в преамбюла и разпоредбите на Договора, се осъществяват. След това на интервали от пет години, болшинството Страни по Договора може, представяйки предложение с тази цел на правителствата-депозитари, да поиска свикването на по-нататъшни конференции със същата цел, т. е. разглеждане действието на Договора.

Член 9

1. Настоящият Договор е открит за подписване от всички Държави. Всяка Държава, която не подпише Договора до влизането му в сила, в съответствие с точка 3 на този член, може да се присъедини към него по всяко време.

2. Настоящият Договор подлежи на ратификация от Държавите, които са го подписали. Ратификационните документи и документите за присъединяване ще се депозират при правителствата на Обединеното кралство на Великобритания и Северна

Ирландия, Съединените американски щати и Съюза на съветските социалистически републики, които с настоящето са определени за правителства-депозитари.

3. Настоящият Договор ще влезе в сила след неговата ратификация от Държавите, правителствата на които са определени за депозитари на Договора, и от 40 други подписали настоящия Договор Държави след депозирането от тяхна страна на ратификационните документи. За целите на настоящия Договор Държава, притежаваща ядрено оръжие е тази, която е произвела и взривила ядрено оръжие или друго ядрено взривно съоръжение преди 1 януари 1967 година.

4. За Държавите, чиито ратификационни документи или документи за присъединяване бъдат депозирани след влизането в сила на настоящия Договор, той влиза в сила от датата на депозирането на техните ратификационни документи или документи за присъединяване.

5. Правителствата-депозитари незабавно ще уведомяват всички подписали или присъединили се към настоящия Договор Държави за датата на всяко подписване, датата на депозиране на всеки ратификационен документ или документ за присъединяване, датата на влизане в сила на настоящия Договор и датата на получаване на всякакви искания за свикване на конференция, а също така и за други съобщения.

6. Настоящият Договор ще бъде регистриран от правителствата-депозитари в съответствие с Член 102 от Устава на Организацията на обединените нации.

Член 10

Всяка Страна осъществявайки своя държавен суверенитет има право да се оттегли от Договора, ако тя реши, че свързани със съдържанието на настоящия Договор изключителни обстоятелства поставят под заплаха висшите интереси на нейната страна. Три месеца преди такова оттегляне тя уведомява всички Страни по Договора, както и Съвета за сигурност при Организацията на обединените нации. В това уведомление трябва да се съдържа изложение на изключителните обстоятелства, които тя преценява като поставящи под заплаха нейните висши интереси.

Двадесет и пет години след влизането на Договора в сила ще се свика конференция, за да се реши, трябва ли Договорът да остане в сила безсрочно или действието на Договора трябва да се продължи за допълнителен определен период или периоди от време. Това решение ще се вземе от болшинството Страни по Договора.

Член 11

Настоящият Договор, английският, руският, испанският, френският и китайският текст на който са еднакво автентични, ще бъде депозиран в архивите на правителствата-депозитари. Заверени по надлежен начин копия от настоящия Договор ще се изпратят от правителствата-депозитари на правителствата на Държавите, подписали Договора и присъединили се към него.

В уверение на което долуподписаните, надлежно упълномощени за това, подписаха настоящия Договор.

Съставен в три екземпляра в Москва, Лондон и Вашингтон на първи юли хиляда деветстотин шестдесет и осма година.